

Kūdra

Išsiaiškinksite:

- Kuo kūdra skiriasi nuo kitų vandens telkinių?
- Kokia augalija ir gyvūnija būdinga kūdrai?

Išmokssite:

- Atskirti kūdrą nuo kitų vandens telkinių.
- Atpažinti kūdros augalus ir gyventojus.

Trumpai apie stotelę:

Kūdra – tai nedidelis dirbtinis vandens telkinys, gyvybės oazė. Čia telkšantis vanduo – ne tik atgaiva žvėrimis, paukščiams, prieglauda daugeliui rūšių, bet ir kraštovaizdį pagyvinantis objektas. Kai kurios kūdros yra natūralios kilmės, susidariusios įdubose, pažemėjimuose, tačiau dauguma kūdrų yra dirbtinai įrengtos žmogaus (iškastos arba patvenktos). Gaila, tačiau natūralios kūdros nyksta. Neprižiūrimos jos užželia, nusausėja. Kūdroje vanduo dažniausiai būna stovintis. Sausrų metu gali išdžiūti. Kūdros būna maitinamos požeminiu arba lietaus vandeniu.

Kūdros augalai prisitaiko prie vandens terpės, naudodami skirtingas gyvenimo strategijas – plūduriuoja paviršiuje visi augalai arba jų lapai, sudaro povandenines pievas, vandenyje auga tik apatinė augalo dalis su šaknimis ir šakniastiebiais. Augalai buriasi į bendrijas, kuriose skirtingų rūšių augalai auga nevienodai gausiai. Vieni augalai pasitaiko pavieniui, kiti sudaro gausius sąžalynus.

Meldai

Ajerai

Lūgnės

Vandens lelijos

Plūdenos

Kūdros gyvūnai yra prisitaikę gyventi vandenyje. Jų judėjimas yra skirtingas. Tam gyvūnai turi plaukioti pritaikytas galūnes: plaukmenis, pelekus. Vandens vabzdžių arba lervų kūno forma pakitusi, ji aptakesnė, todėl lengviau įveikia vandens pasipriešinimo jėgą. Kai kurie smulkūs gyvūnai šliaužioja arba juda blakstienėlėmis. Čiuožikai naudoja vandens paviršiaus įtampą.

Gyvūnai kvėpuoja skirtingais būdais. Vieni naudoja žiaunas arba visą kūno paviršių. Daugelis vabzdžių turi trachėjas. Labiau išsivystę gyvūnai, pavyzdžiui žinduoliai, kvėpuoja plaučiais.

Kūdros gyvūnų mityba įvairi. Tai ir augalinis maistas: povandeninių ir plūduriuojančių augalų lapai, ūgliai, ir gyvūninis maistas.

Didžioji antis

Kūdrinė varlė

Pievinė varlė

Dusia

Čiuožikas

Laumžirgis

Užduotys:

1. Palyginkite kūdrą su upe, ežeru. Įvardinkite skirtumus.
2. Gal pas kažką prie namų ar kaime pas senelius, gimines yra kūdra. Papasakokite apie ją.
3. Stebėkite kūdros augaliją. Kaip ji keičiasi einant nuo kranto gilyn. Kokie augalai auga pakrantėje ir krante, o kokie giliau?
4. Kibirėliu pasemkite kūdros vandens. Stebėkite su vandeniu patekusius smulkius gyvūnėlius. Gal juos atpažinsite?
5. Paklausykite varlių triukšmingo koncerto. Taip patinėliai reikalauja dėmesio iš patelių.

Priemonės: Pieštukai, spalvotas popierius, žirkklės, klijai, kibirėlis.

Parengta Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės aplinkosauginio švietimo 2021 metų programos įgyvendinimo lėšomis